

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny Test diagnostyczny
<i>Przedmiot:</i>	Język łaciński i kultura antyczna
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkuszy:</i>	MJLP-R0-100, MJLP-R0-200, MJLP-R0-300, MJLP-R0-400, MJLP-R0-660, MJLP-R0-700, MJLP-R0-Q00, MJLP-R0-Z00
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	15 grudnia 2022 r.

Zadanie 1. (0–25)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024¹	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. W zakresie kompetencji językowych: znajomość gramatyki języka łacińskiego oraz umiejętność rozumienia i tłumaczenia tekstu łacińskiego.</p> <p>Zdający zna i potrafi stosować podstawowe zjawiska morfologiczne i składniowe typowe dla języka łacińskiego. Zdający rozumie czytany ze słownikiem tekst łaciński i dokonuje poprawnego przekładu prozatorskiego tekstu łacińskiego na język polski, z wykorzystaniem słownika łacińsko-polskiego, w tłumaczeniu zachowując polską normę językową.</p>	<p>I. W zakresie kompetencji językowych.</p> <p>Zdający:</p> <p>3) zna i rozpoznaje formy morfologiczne i strukturę składniową tłumaczonego tekstu;</p> <p>4) identyfikuje, z wykorzystaniem posiadanej wiedzy na temat gramatyki łacińskiej, formy podstawowe słów występujących w tłumaczonym tekście;</p> <p>6) zna podstawowe techniki przekładu tekstu łacińskiego;</p> <p>7) zna zasady tworzenia spójnego i zgodnego z polską normą językową przekładu z języka łacińskiego na język polski;</p> <p>8) dokonuje następujących transformacji [...]:</p> <p>o) potrafi korzystać ze słownika łacińsko-polskiego podczas sporządzania przekładu,</p> <p>p) potrafi w przypadku wyrazów wieloznacznych wybrać znaczenie odpowiednie dla kontekstu (tematyki) tłumaczonego tekstu,</p> <p>q) dokonuje poprawnego przekładu prozatorskiego tekstu łacińskiego z zakresu tekstów określonych w kanonie na język polski, w tłumaczeniu zachowując polską normę językową.</p>

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

Zasady oceniania

Zdanie		Elementy podlegające ocenie	Punktacja	
			częstkowa	maks.
1.	Hannibal, minor quinque et viginti annis natus, imperator factus est,	Orzeczenie imienne z perfectum; wyrażanie wieku	0–1–2	7
	proximo triennio omnes gentes Hispaniae bello subegit;	Ablativus temporis, orzeczenie w perfectum	0–1–2	
	Saguntum, foederatam civitatem, vi expugnavit; tres exercitus maximos comparavit.	Orzeczenia w perfectum; nieregularny rzeczownik vis; nieregularne stopniowanie przymiotnika magnus	0–1–2–3	
2.	Ex his unum in Africam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania reliquit, tertium in Italiam secum duxit.	Orzeczenia w perfectum; wyrażenia przyimkowe; zaimki; liczebniki	0–1–2–3–4	4
3.	Quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: neminem nisi victum dimisit.	Orzeczenia w perfectum; participium perfecti passivi	0–1–2	2
4.	Ad Alpes postea venit, quae Italiam ab Gallia seiungunt,	Wyrażenia przyimkowe; orzeczenia w perfectum i praesens	0–1–2	6
	quas nemo umquam cum exercitu ante eum praeter Herculem Graium transierat,	Zaimki; wyrażenia przyimkowe	0–1–2	
	quo facto is hodie saltus Graius appellatur.	Ablativus absolutus; nominativus duplex.	0–1–2	
5.	Alpicos conantes prohibere transitu concidit; loca patefecit, itinera munivit,	Participium praesentis activi od verbum deponens; orzeczenia w perfectum	0–1–2	5
	effecit, ut ea elephantus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat reperere.	Zdanie podrzędne; odmiana czasowników nieregularnych; wyrażenia ea... qua.	0–1–2–3	
6.	Hac copias traduxit et in Italiam pervenit.	Orzeczenia w perfectum.	0–1	1
			Razem	25

Przykładowe rozwiązanie

Hannibal został wodzem w wieku niespełna 25 lat, w ciągu następnych trzech lat podbił w wojnie wszystkie ludy Hiszpanii; siłą zdobył sprzymierzone miasto Sagunt; przygotował trzy ogromne (dosł. największe) armie. Z tych [armii] jedną wysłał do Afryki, drugą pozostawił w Hiszpanii z bratem Hazdrubalem, trzecią poprowadził ze sobą do Italii. Dokądkolwiek się udał, ze wszystkimi mieszkańcami wdawał się w walkę: nie puścił wolno nikogo, jeżeli go nie pokonał (dosł. nikogo, chyba że pokonanego). Następnie dotarł do Alp, które oddzielają Italię od Galii, i których nikt nigdy przed nim z wojskiem nie przekroczył z wyjątkiem Greka Herkulesa, i od tego zdarzenia także dzisiaj ta przełęcz jest nazywana grecką. Pokonał plemiona alpejskie usiłujące powstrzymać go przed przeprawą; utorował przejście, wzmocnił drogę, sprawił, że mógł tamtędy przejść słoń w pełnym ekwipunku w miejscu, gdzie wcześniej z trudem mógł się przecisnąć nieuzbrojony człowiek. Tędy przeprowadził wojsko i dotarł do Italii.

Zadanie 2. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W zakresie kompetencji językowych: znajomość gramatyki języka łacińskiego [...]. Zdający zna i potrafi stosować podstawowe zjawiska morfologiczne i składniowe typowe dla języka łacińskiego.	I. W zakresie kompetencji językowych. Zdający: 2) zna i rozpoznaje następujące zjawiska składniowe z zakresu gramatyki języka łacińskiego: b) strukturę składniową zdania w stronie czynnej i biernej; 8) dokonuje [...] transformacji gramatycznych w zakresie morfologii; k) dokonuje następujących transformacji gramatycznych w zakresie zjawisk składniowych: – przekształca strukturę składniową zdania łacińskiego.

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawne zamienienie zdania w stronie czynnej na zdanie w stronie biernej.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Foederata civitas ab Hannibale vi expugnata est.

Zadanie 3. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>I. W zakresie kompetencji językowych: znajomość gramatyki języka łacińskiego [...]. Zdający zna i potrafi stosować podstawowe zjawiska morfologiczne i składniowe typowe dla języka łacińskiego.</p>	<p>I. W zakresie kompetencji językowych. Zdający:</p> <p>1) zna i rozpoznaje następujące formy morfologiczne z zakresu gramatyki języka łacińskiego:</p> <p>h) formy strony czynnej i biernej czasowników regularnych koniugacji I–IV w trybie orzekającym (<i>indicativus</i>) i łączącym (<i>coniunctivus</i>) w następujących czasach: <i>praesens, imperfectum, perfectum, plusquamperfectum, futurum I</i> [...],</p> <p>k) formy czasowników nieregularnych: – <i>esse</i> i wybrane <i>composita</i> (<i>possum, prosum, adsum, absum</i>);</p> <p>8) dokonuje następujących transformacji gramatycznych w zakresie morfologii:</p> <p>g) odmienia czasowniki regularne koniugacji I–IV w trybie orzekającym (<i>indicativus</i>) i łączącym (<i>coniunctivus</i>) w następujących czasach: <i>praesens, imperfectum, perfectum, plusquamperfectum, futurum I</i> [...],</p> <p>j) odmienia następujące czasowniki nieregularne: – <i>esse</i> i wybrane <i>composita</i> (<i>possum, prosum, adsum, absum</i>).</p>

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne zapisanie dwóch form czasownika *pervenire*.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

posset – perveniret

poterat – perveniebat

Zadanie 4. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. W zakresie kompetencji interkulturowych: znajomość kultury i tradycji antycznej oraz jej wpływu na kultury późniejsze. Zdający zna, rozumie i interpretuje zjawiska i teksty kultury antycznej, umieszczając je we właściwym dla nich kontekście i zauważając ich cechy dystynktywne, oraz rozpoznaje i interpretuje elementy tradycji antycznej w tekstach kultury późniejszej.	II. W zakresie kompetencji kulturowych. Zdający: 2) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu historii starożytnej: b) historia Rzymu: – ekspansja terytorialna Rzymu i podboje; prowincje rzymskie, – wojny punickie – Kartagina, postacie Hannibala, Scypiona Afrykańskiego i Katona Starszego.

Zasady oceniania

2 pkt – zaznaczenie trzech poprawnych odpowiedzi.

1 pkt – zaznaczenie dwóch poprawnych odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. P
2. P
3. F

Zadanie 5. (0–1)

Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024	
Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. W zakresie kompetencji interkulturowych: znajomość kultury i tradycji antycznej oraz jej wpływu na kultury późniejsze. Zdający zna, rozumie i interpretuje zjawiska i teksty kultury antycznej, umieszczając je we właściwym dla nich kontekście i zauważając ich cechy dystynktywne, oraz rozpoznaje i interpretuje elementy tradycji antycznej w tekstach kultury późniejszej.	II. W zakresie kompetencji kulturowych. Zdający: 2) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu historii starożytnej: b) historia Rzymu: – wojny punickie – Kartagina, postacie Hannibala, Scypiona Afrykańskiego i Katona Starszego.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne podanie dwóch informacji.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. Scypiona Afrykańskiego (Starszego)
2. Zama

Zadanie 6. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W zakresie kompetencji językowych: znajomość gramatyki języka łacińskiego [...]. Zdający zna i potrafi stosować podstawowe zjawiska morfologiczne i składniowe typowe dla języka łacińskiego.	I. W zakresie kompetencji językowych. Zdający: 8) dokonuje [...] transformacji gramatycznych w zakresie morfologii: k) dokonuje następujących transformacji gramatycznych w zakresie zjawisk składniowych: – przekształca strukturę składniową zdania łacińskiego, – przy przekształcaniu zdań zawierających charakterystyczne dla łaciny zjawiska składniowe poprawnie posługuje się następującymi funkcjami składniowymi i semantycznymi: [...] <i>ablativus comparationis</i> , – przy przekształcaniu zdań zawierających charakterystyczne dla łaciny zjawiska składniowe poprawnie posługuje się następującymi konstrukcjami składniowymi <i>accusativus cum infinitivo</i> (ACI) [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawna transformacja dwóch zdań.

1 pkt – poprawna transformacja jednego zdania.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

a)

Scimus ducem maximos exercitus comparavisse.

b)

Hannibal fuit fortior aliis ducibus Carthaginiensibus.

Zadanie 7. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
I. W zakresie kompetencji językowych: znajomość gramatyki języka łacińskiego [...]. Zdający zna i potrafi stosować podstawowe zjawiska morfologiczne i składniowe typowe dla języka łacińskiego.	I. W zakresie kompetencji językowych. Zdający: 2) zna i rozpoznaje następujące zjawiska składniowe z zakresu gramatyki języka łacińskiego: a) szyk zdania łacińskiego, b) strukturę składniową zdania w stronie czynnej i biernej, c) następujące funkcje składniowe i semantyczne rzeczownika: [...] <i>dativus possessivus</i> [...], d) następujące konstrukcje składniowe charakterystyczne dla łaciny: [...] <i>ablativus absolutus</i> [...], e) następujące typy zdań podrzędnych w języku łacińskim: zdania okolicznikowe czasu [...].

Zasady oceniania

- 2 pkt – zaznaczenie dwóch poprawnych odpowiedzi.
- 1 pkt – zaznaczenie jednej poprawnej odpowiedzi.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

1. T
2. N

Zadanie 8. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. W zakresie kompetencji interkulturowych: znajomość kultury i tradycji antycznej oraz jej wpływu na kultury późniejsze. Zdający zna, rozumie i interpretuje zjawiska i teksty kultury antycznej, umieszczając je we właściwym dla nich kontekście i zauważając ich cechy dystynktywne, oraz rozpoznaje i interpretuje elementy tradycji antycznej w tekstach kultury późniejszej.	II. W zakresie kompetencji kulturowych. Zdający: 1) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu mitologii greckiej i rzymskiej: g) mity o wędrowce Eneasza, 3) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu historii literatury starożytnej: b) literatura rzymska: – Wergiliusz, <i>Eneida</i> [...].

Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawna odpowiedź.
- 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 9. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. W zakresie kompetencji interkulturowych: znajomość kultury i tradycji antycznej oraz jej wpływu na kultury późniejsze. Zdający zna, rozumie i interpretuje zjawiska i teksty kultury antycznej, umieszczając je we właściwym dla nich kontekście i zauważając ich cechy dystynktywne, oraz rozpoznaje i interpretuje elementy tradycji antycznej w tekstach kultury późniejszej.	II. W zakresie kompetencji kulturowych. Zdający: 1) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu mitologii greckiej i rzymskiej: h) mity o powstaniu Rzymu; 3) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu historii literatury starożytnej: b) literatura rzymska: – Cezar, <i>Pamiętniki o wojnie galijskiej</i> [...], 5) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu kultury materialnej w starożytności: b) kluczowe postacie i dzieła rzeźby greckiej: Fidiasz [...].

Zasady oceniania

2 pkt – poprawne podanie imion trzech postaci.

1 pkt – poprawne podanie imion dwóch postaci.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

A. Gajusz Juliusz Cezar

B. Rea Sylwia

C. Fidiasz

Zadanie 10. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. W zakresie kompetencji interkulturowych: znajomość kultury i tradycji antycznej oraz jej wpływu na kultury późniejsze. Zdający zna, rozumie i interpretuje zjawiska i teksty kultury antycznej, umieszczając je we właściwym dla nich kontekście i zauważając ich cechy dystynktywne, oraz rozpoznaje i interpretuje elementy tradycji antycznej w tekstach kultury późniejszej. III. W zakresie kompetencji społecznych: świadomość roli antyku w kształtowaniu się kultury i tożsamości polskiej [...]. Zdający	II. W zakresie kompetencji kulturowych. Zdający: 7) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu tradycji antycznej i recepcji antyku: a) obecność tradycji greckiej i rzymskiej we współczesnym życiu publicznym i kulturalnym. III. W zakresie kompetencji kulturowych. Zdający: 2) jest świadomy antycznych korzeni kultury

ma świadomość znaczenia tradycji antycznej dla kształtowania się i rozwoju kultury polskiej i światowej.	polskiej, europejskiej i światowej.
--	-------------------------------------

Zasady oceniania

1 pkt – poprawne zapisanie dwóch polskich rzeczowników.

0 pkt – odpowiedź niepełna lub niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

prohibere – prohibicja

foederatus – federacja

Zadanie 11. (0–2)

Wymaganie ogólne	Wymagania szczegółowe
II. W zakresie kompetencji interkulturowych: znajomość kultury i tradycji antycznej oraz jej wpływu na kultury późniejsze. Zdający zna, rozumie i interpretuje zjawiska i teksty kultury antycznej, umieszczając je we właściwym dla nich kontekście i zauważając ich cechy dystynktywne, oraz rozpoznaje i interpretuje elementy tradycji antycznej w tekstach kultury późniejszej.	II. W zakresie kompetencji kulturowych. Zdający: 9) potrafi scharakteryzować i poddać interpretacji uwzględniającej właściwy kontekst kulturowy następujące kluczowe zjawiska z zakresu historii starożytnej: b) historia Rzymu: – ekspansja terytorialna Rzymu i podboje; prowincje rzymskie; 12) potrafi wskazać najważniejsze cechy charakterystyczne i poddać interpretacji uwzględniającej właściwy kontekst kulturowy następujące kluczowe zjawiska z zakresu kultury materialnej w starożytności: d) architektura rzymska: wybrane typy budowli i ich przeznaczenie [...], najważniejsze budowle starożytnego Rzymu: [...] kolumna Trajana [...].

Zasady oceniania

2 pkt – podanie poprawnej nazwy budowli wraz z poprawnym wyjaśnieniem.

1 pkt – podanie poprawnej nazwy budowli.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa budowli: Kolumna Trajana.

Wyjaśnienie: Kolumna została wzniesiona w celu upamiętnienia zwycięstwa cesarza Trajana odniesionego w wojnie z Dakami.

Zadanie 12. (0–5)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>II. W zakresie kompetencji interkulturowych: znajomość kultury i tradycji antycznej oraz jej wpływu na kultury późniejsze. Zdający zna, rozumie i interpretuje zjawiska i teksty kultury antycznej, umieszczając je we właściwym dla nich kontekście i zauważając ich cechy dystynktywne, oraz rozpoznaje i interpretuje elementy tradycji antycznej w tekstach kultury późniejszej.</p> <p>III. W zakresie kompetencji społecznych: świadomość roli antyku w kształtowaniu się kultury i tożsamości polskiej oraz znaczenia kultury grecko-rzymskiej dla kultury europejskiej i światowej. Zdający ma świadomość znaczenia tradycji antycznej dla kształtowania się i rozwoju kultury polskiej i światowej.</p>	<p>II. W zakresie kompetencji kulturowych. Zdający:</p> <p>7) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu tradycji antycznej i recepcji antyku:</p> <p>a) obecność tradycji greckiej i rzymskiej we współczesnym życiu publicznym i kulturalnym,</p> <p>b) przetworzenia motywów kulturowych greckich i rzymskich w kulturze późniejszej, polskiej i światowej na płaszczyznach: literackiej, sztuk plastycznych, sztuk wizualnych;</p> <p>14) potrafi rozpoznać i poddać interpretacji w kontekście kultury greckiej i rzymskiej oraz kultur późniejszych następujące kluczowe zjawiska z zakresu tradycji antycznej i recepcji antyku:</p> <p>a) obecność tradycji greckiej i rzymskiej we współczesnym życiu publicznym i kulturalnym,</p> <p>b) przetworzenia motywów kulturowych greckich i rzymskich w kulturze późniejszej polskiej i światowej na płaszczyznach: literackiej, sztuk plastycznych, sztuk wizualnych.</p> <p>III. W zakresie kompetencji społecznych. Zdający:</p> <p>1) dostrzega znaczenie języka łacińskiego oraz kultury starożytnej Grecji i Rzymu dla kultury polskiej, europejskiej i światowej;</p> <p>2) jest świadomy antycznych korzeni kultury polskiej, europejskiej i światowej.</p>

Zasady oceniania

5 pkt – poprawne rozwiązanie zadania, w tym:

1 pkt – poprawne przetłumaczenie dewizy.

1 pkt – prawidłowa interpretacja dewizy.

1 pkt – wyjaśnienie uniwersalnego charakteru dewizy.

1 pkt – wskazanie dziedziny życia, w której podana dewiza może mieć zastosowanie wraz z uzasadnieniem swojego stanowiska.

1 pkt – spójna forma wypowiedzi i poprawność językowa.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Tłumaczenie: Dzięki zgodzie małe rzeczy rosną.

Przykładowa interpretacja: Dewiza odnosi się do systemu wartości, jakim powinni kierować się ludzie. Wskazuje na wartość zgody, dzięki której można dojść do porozumienia i osiągnąć wspólne cele. Zgoda jest również warunkiem niezbędnym do rozwoju. Dewiza odwołuje się do etyki i relacji międzyludzkich, propaguje postawę otwartości i poszukiwania kompromisu, dzięki czemu ma charakter uniwersalny. Dewiza może mieć zastosowanie zarówno w życiu publicznym, jak i prywatnym, w każdej sytuacji, w której należy szukać porozumienia gwarantującego realizację wspólnych celów. W życiu publicznym może więc odnosić się do polityki, w której nadrzędnym celem powinny być dobro państwa i społeczeństwa, a nie spory i konflikty polityków. Rozwój państwa i społeczeństwa często wymaga szukania rozwiązań kompromisowych i zgody.

Zadanie 13. (0–5)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
<p>II. W zakresie kompetencji interkulturowych: znajomość kultury i tradycji antycznej oraz jej wpływu na kultury późniejsze. Zdający zna, rozumie i interpretuje zjawiska i teksty kultury antycznej, umieszczając je we właściwym dla nich kontekście i zauważając ich cechy dystynktywne, oraz rozpoznaje i interpretuje elementy tradycji antycznej w tekstach kultury późniejszej.</p> <p>III. W zakresie kompetencji społecznych: świadomość roli antyku w kształtowaniu się kultury i tożsamości polskiej oraz znaczenia kultury grecko-rzymskiej dla kultury europejskiej i światowej. Zdający ma świadomość znaczenia tradycji antycznej dla kształtowania się i rozwoju kultury polskiej i światowej.</p>	<p>II. W zakresie kompetencji kulturowych. Zdający:</p> <p>7) posiada podstawową wiedzę o następujących kluczowych zjawiskach z zakresu tradycji antycznej i recepcji antyku:</p> <p>b) przetworzenia motywów kulturowych greckich i rzymskich w kulturze późniejszej, polskiej i światowej na płaszczyznach: [...] sztuk plastycznych [...].</p> <p>14) potrafi rozpoznać i poddać interpretacji w kontekście kultury greckiej i rzymskiej oraz kultur późniejszych następujące kluczowe zjawiska z zakresu tradycji antycznej i recepcji antyku:</p> <p>a) obecność tradycji greckiej i rzymskiej we współczesnym życiu publicznym i kulturalnym,</p> <p>b) przetworzenia motywów kulturowych greckich i rzymskich w kulturze późniejszej polskiej i światowej na płaszczyznach: [...] sztuk plastycznych [...].</p> <p>III. W zakresie kompetencji społecznych. Zdający:</p> <p>1) dostrzeże znaczenie języka łacińskiego oraz kultury starożytnej Grecji i Rzymu dla kultury polskiej, europejskiej i światowej;</p> <p>1) jest świadomy antycznych korzeni kultury polskiej, europejskiej i światowej.</p>

Zasady oceniania

5 pkt – poprawne rozwiązanie zadania, w tym:

1 pkt – poprawne przedstawienie tematyki sceny wraz z rozpoznaniem kluczowych postaci.

1 pkt – rozpoznanie i wskazanie mitu do którego nawiązuje źródło.

1 pkt – interpretacja źródła we właściwym kontekście kulturowym.

1 pkt – wyjaśnienie uniwersalnego przekazu sceny.

1 pkt – spójna forma wypowiedzi i poprawność językowa.

0 pkt – odpowiedź niepełna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Obraz przedstawia trzy mitologiczne postaci – Mojry, w mitologii rzymskiej nazywane także Parkami. Były to trzy siostry (Kloto, Lachesis i Atropos), uważane za boginie losu, strzegące porządku świata oraz ludzkiego życia i śmierci. Istnieją różne wersje mitów, według których Mojry najczęściej były uważane za córki Zeusa i Temidy lub za córki Nocy. Według wierzeń starożytnych Greków i Rzymian Mojry przędły dla każdego człowieka od urodzenia indywidualną nić życia, której przecięcie oznaczało śmierć danej osoby. Były to jedyne boginie, które nie podlegały władzy i rozkazom innych bogów. Uważano, że znają los i przeznaczenie każdego człowieka, a nawet bóstw, przez co są strażniczkami ładu panującego w świecie ludzi i bogów. Starożytni wyobrażali je sobie jako trzy starsze kobiety, z których jedna przędła nić życia, druga jej strzegła, a trzecia przecinała. Motyw nici życia i jej przecinania odnaleźć można w wielu tekstach kultury nawiązujących do antyku. Przedstawiona na obrazie scena posiada uniwersalny przekaz. Odwołuje się bowiem do obecnych w wielu kulturach wierzeń o istnieniu przeznaczenia, które kieruje ludzkim losem i życiem. Przeznaczenie w tym rozumieniu jest czymś nieuchronnym. Życie każdego człowieka zostało z góry zaplanowane i nie może ulec zmianie, a wszelkie próby przeciwstawiania się człowiekowi przeznaczeniu skazane są na niepowodzenie.